nieuws

EU vloek en zegen voor tanende Slowaakse landbouw

nieuws

Net zoals andere Oost-Europese landen worstelt ook de Slowaakse landbouw nog steeds met de Sovjeterfenis. Voormalige staatsbedrijven vervelden tot gigantische coöperaties, terwijl het aantal actieve boeren daalde van 200.000 in 1989 tot ongeveer 30.000 vandaag. Europees geld geeft de sector weer wat zuurstof, maar niet elke Slowaakse landbouwer is even blij met Europa.

26 DECEMBER 2013 – LAATST BIJGEWERKT OM 14 SEPTEMBER 2020 14:24

Lees meer over:
europa
economie

Net zoals andere Oost-Europese landen worstelt ook de Slowaakse landbouw nog steeds met de Sovjeterfenis. Voormalige staatsbedrijven vervelden tot gigantische coöperaties, terwijl het aantal actieve boeren daalde van 200.000 in 1989 tot ongeveer 30.000 vandaag. Europees geld geeft de sector weer wat zuurstof, maar niet elke Slowaakse landbouwer is even blij met Europa.
Slowakije grenst voor het grootste deel aan Polen in het noorden en Hongarije in het zuiden, maar raakt ook Oostenrijk, Tsjechië en Oekraïne. Het land telt iets meer dan 5,4 miljoen inwoners en is met zijn 49.034 vierkante kilometer ongeveer 60 procent groter dan België. Toen het land in 2004 officieel toetrad tot de Europese Unie, had de landbouwsector er al een metamorfose ondergaan: na de implosie van de Sovjetunie in 1989 kwam meer dan 70 procent van het landbouwareaal opnieuw in privéhanden terecht.

De meeste van deze oude sovjetboerderijen werden omgevormd tot reusachtige coöperatieve bedrijven die gemiddeld meer dan 1.500 hectare groot zijn. Daarnaast bestaan er grote privébedrijven en ongeveer 16.900 kleine boerderijtjes van gemiddeld 11 hectare groot. Het gematigde Slowaakse klimaat is uiterst geschikt voor het

bewerken van het land. Het weer is er vergelijkbaar met België, al zijn de temperatuurverschillen tussen de zomer en de winter iets groter dan bij ons, en valt er in de Donau-vlakte iets minder neerslag.

Tijdens de periode 2007-2012 ging er vanuit de Europese spaarpot in totaal 1,92 miljard euro naar Slowakije voor plattelandsontwikkeling. Met dat geld wordt de landbouwsector gemoderniseerd om zo de concurrentiepositie ten opzichte van de andere Europese landen te verbeteren. Wat leverde dat op? Uit Eurostat-cijfers blijkt dat de Europese centen de sector nog niet veel vooruit hebben geholpen: enkel de graan- en melkopbrengst gingen er aanzienlijk op vooruit. Zowat alle andere subsectoren doen het jaar na jaar slechter. Het totale aantal landbouwers is op 25 jaar met meer dan 75 procent gedaald.

Een mogelijke verklaring daarvoor krijgen we van Jozef Puvak, die een grote coöperatief bedrijf uitbaat in de buurt van Piestany, een stadje in de Kleine Karpaten. 25 werknemers die gemiddeld 950 euro bruto per maand verdienen, bewerken er 1.420 hectare land. Het bedrijf huisvest onder meer 800 melkkoeien in moderne, reusachtige en voor 40 procent door Europa gefinancierde stallen, goed voor een jaarlijkse productie van 6 miljoen kilo melk. Volgens Puvak is het probleem van de Slowaakse landbouw de gedwongen concurrentie die de Slowaakse landbouwers moeten aangaan op de eengemaakte Europese markt.

"Niemand zit te wachten op onze producten", klinkt het enigszins verbitterd. "In eigen land kunnen we niet concurreren met de import van goedkopere producten, en wat we zelf exporteren kan niet tippen aan de kwaliteit die rijkere landen als Duitsland, Nederland of Frankrijk leveren. Hoopvol wachten we telkens op een nieuw GLB, maar elke 7 jaar worden we ontgoocheld: Europa kiest voor meer concurrentie binnen een eengemaakte markt, maar dat maakt de Slowaakse landbouw kapot. We krijgen een landbouw met twee snelheden: een minderheid moderniseert en overleeft dankzij Europees geld, de meerderheid vliegt er onverbiddelijk uit."

Ook in Slowakije bestaat er een strikte wetgeving die moet verhinderen dat de goedkope landbouwgrond – een hectare kost er gemiddeld 3.000 euro, de pachtprijs schommelt tussen de 80 en 120 euro per hectare – systematisch in buitenlandse handen valt. Toch lijkt de landbouwsector niet volledig te ontsnappen aan buitenlandse inmenging: zo blijken verschillende varkensbedrijven deels eigendom van Deense

investeerders. Zonder buitenlands of Europees geld redden de varkenshouders het niet. Sinds 1990 daalde de varkensstapel van 2,8 miljoen dieren tot iets meer dan 500.000 op dit moment. In 1990 exporteerde het land varkensvlees, vandaag is het slechts voor 40 procent zelfvoorzienend.

"De Slowaakse varkensbedrijven zijn verouderd en niet meer kostenefficiënt", verduidelijkt Jarmila Dubravska, directeur van de Slowaakse Kamer voor Landbouw en Voeding. "Vooral tegen de import van Deense varkens kunnen onze kleinschalige boeren niet op." Voor onder meer de fruitsector is de situatie minder noodlottig. Plantex, een fruitbedrijf in Vesele, werd 18 jaar geleden opgericht en groeide mede dankzij Europese steun uit tot een moderne en bloeiende onderneming. Vandaag telt het 70 vaste werknemers, een miljoen fruitbomen met een jaarlijkse oogst van meer dan 4.000 ton appels.

Ook het verhaal van Oliver Slezak, een akkerbouwer uit Cifer, toont dat het mogelijk is een gezond landbouwbedrijf te runnen in Slowakije. In 1992 kreeg de familie Slezak 270 hectare land die hun tijdens de Sovjetperiode waren afgenomen, plots terug in eigen handen. Anno 2013 runt zoon Oliver het bedrijf, waarvan intussen een deel verkocht werd. Op 119 hectare eigen grond en 68 hectare pachtgrond verbouwt de jonge landbouwer graan, maïs voor de binnenlandse markt, en kleine erwten voor duivenvoer dat geëxporteerd wordt naar Frankrijk, Italië en Polen.

Ook het verhaal van Ekotrend Myjava is hoopgevend. Directeur en bioboer Dusan Janovicek leerde de knepen van het vak in Duitsland, en startte in 1989 met een eigen bioboerderij. In 2001 bracht hij het eerste, gecertificeerde Slowaaks bioproduct op de markt, vandaag bewerkt hij 156 hectare landbouwgrond en biedt hij een breed gamma aan granen, thee en fruit aan. De bloem voor de pasta die hij maakt, is afkomstig van eigen graan die wordt gemalen op het eigen bedrijf. Zijn vooruitziendheid heeft hem geen windeieren gelegd: Ekotrend Myjava groeit jaarlijks met 10 procent. Een succesverhaal waar de Slowaakse landbouw hoop uit kan putten.

Beeld: © EU 2013 - photographer: Jozef Jakub

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen
Crafted by Brigada